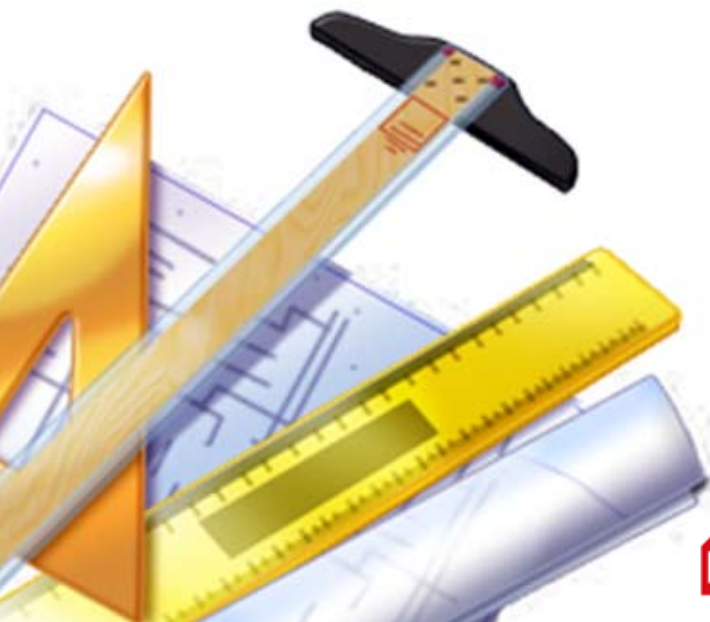

AMMATTIMIESTÖIHIN!

*Rakentajan ja remontoijan
työsuhdeopas
2009*

Rakennusliitto
BYGGNADSFÖRBUNDET

SISÄLTÖ

Ammattimies töihin	3
II Kirjallinen työsopimus on takuupaperi	4
III Pienrakennuttajan maksuliikenne	6
IV Mitä työ lopulta maksaa	8
V Rakentajan perustavat laatutekijät	9
VI Laskelma pienrakentajan työkustannuksista	10
VII Työpäivittäinen matkakustannusten korvaus	12
VIII Rakennuttajan velvollisuus on huolehtia turvallisista työskentelyolosuhteista	13
Kotitalousvähennys pätkinänkuoressa	14
Rakennusliiton aluetuimistöjen yhteystiedot	15

Liitteet:

Keskiaukeamalla 2 kpl
kertarakentajan työsopimusta
(yksi kappale molemmille sopijapuolille)

RL 2009/EP

Ammattimies töihin

Rakentajan ja remontoijan työsuhdeoppaaseen on koottu keskeiset asiat, jotka on syytä ottaa huomioon rakennusprojektissa.

Teettää työn sitten suoraan työsuhteeseen tulevien työntekijöiden tai yrityksen kautta, kannattaa kummasakin tapauksessa varmistaa tekijän ammattiosaaminen. Jos rakennuttaja päättyy yritysvaihtoehtoon, on silloinkin syytä selvittää, kuka työt tulee lopulta tekemään. Näin toimimalla voi välttyä pahoilta yllätyksiltä. Ammattityövoima kannattaa varata hyvissä ajoin.

Meillä on oikeus terveelliseen ja kohtuuhintaiseen asumiseen. Tämä perusoikeus ei toteudu ilman ammattirakentajien laatutyötä, jota toivomme rakennuttajien vaativan.

Tämä pienrakennuttajan opas auttaa

rakennuttajaa ja rakennusalan ammattilaista yhteistyöhön. Oppaassa neuvotaan hoitamaan rakennushankkeen työsuhteisiin liittyvä paperisota ja maksuliikenne.

Käsitlemme myös työsopimuksen teon ja annamme tarpeellisen tiedon rakennusalan työsuhteen ehdoista. Oppaamme avulla rakennuttaja tietää työsopimusta tehdessään kuinka paljon hänen kukkaronsa työkustannusten takia kevenee.

Suoraan työsuhteessa tehtävä työ on pienrakennuttajalle edullisempaa kuin vastaavan palvelun ostaminen yrittäjältä. Työsuhteessa oleva työntekijä on myös velvoitettu tekemään sovitun työn suunnitelmien ja laatuvaatimusten mukaan.

Kääntymällä rakennusyöhän liittyvine kysymyksineen Rakennusliiton alue-toimiston ja ammattiosaston puoleen pienrakennuttaja saa neuvontaa työsuhdeasioissa. Ammattimiehet antavat myös teknisiä ja taloudellisia neuvoja.

Ota ammattimies töihin!

II Kirjallinen työ sopimus on takuupaperi

Tilapäisesti työnantajana oleva pienrakennuttaja ei tiedä kaikkia työsuhteeseen liittyviä määräyksiä, jotka määrittävät työnantajan ja työntekijän oikeudet ja velvoitteet. Paras tapa selvittää rakennusmiehen työsuhteen ehdot on tehdä työntekijän kanssa kirjallinen työ sopimus.

Esimerkiksi Rakennusliiton aluetoimistoissa on saatavana työ sopimuslomakkeita, jotka kannattaa täyttää huolella ja keskustellen. Sopimuksentekoon käytetty aika on takuulla loistoinvestointi!

Rakentajien työ sopimuksen pohjaksi käy hyvin esimerkiksi "Kertarakentajan työ sopimus" –lomake (yksi työntekijä) tai "Työkunnan työ sopimus" –lomake (urakkatyö sopimus työkunnan kanssa).

Seuraavassa käsittelemme keskeisimmät työehdot.

1. Sopimuksen määräaikaisuus

Kertarakentamisen työsuhde on määräaikainen eli työsuhde päättyy ilman irtisanomisaikoja kun työ on tehty. Tällöin pienrakennuttaja välttyy irtisanomisaikoihin ja –menettelyihin liittyvältä paperisodalta. Töiden pääsisältö ja rajaus määritellään lomakkeelle ja sopimuksen määräaikaisuus voidaan mainita samassa kohdassa.

2. Palkkaustapa ja palkan sisältö

Työ tehdään joko aikatyönä, jolloin määritellään työntekijälle tuntipalkka tai urakkatyönä, jolloin työntekijä tai työkunta sitoutuu tekemään sovitut työt sovittuun urakkahintaan. Ammattimies pystyy arvioimaan työhön tarvitsemansa ajan, joten kokonaiskustannusten laskenta onnistuu riippumatta palkkaustavoista.

Rakennusmiehen palkka muodostuu sovitusta tunti- tai urakkapalkasta sekä työajanlyhennyksistä ja arkipyhistä maksettavasta erillisestä palkanosasta (7,7 %) ja lomarahasta (18,5 %), jotka lasketaan työssäoloajan bruttopalkasta ja maksetaan varsinaisen palkan lisäksi. Erillinen palkanosa maksetaan tilin yhteydessä ja lomakorvaus lopputilin yhteydessä. Nämä summat otetaan huomioon laskelmassa, joka voidaan laatia sovitun palkkasumman pohjalta (laskelmamalli kohdassa IV).

3. Muita työehtosopimuksen määräyksiä

Työsopimuslomakkeissa mainitaan alan työehtosopimuksen noudattamisesta. Pienrakennuttajalla olennaisimmat määräykset ovat edellä mainittujen lisäksi vähimmäistuntipalkat (ammattimiehellä 12,51– 14,69 €, palkanmaksu (2 viikon välein), matkakorvaukset (riippuen työmatkasta) ja työkalukorvaukset, jotka ovat ammattimiehelle käsityökaluista 1,01 – 1,68 € päivässä (konekäyttöisistä työkaluista sovitaan erikseen).

Tapaturmien ja sairastumisen varalta on niin ikään sovittu sairausajan palkanmaksusta.

Rakennusliiton aluetoimistot ja ammattiosastot neuvovat työehtosopimuksen noudattamiseen liittyvissä kysymyksissä.

Aluetoimistojen yhteystiedot löydät tämän oppaan lopusta.

III Pienrakennuttajan maksuliikenne

Pienrakennuttaja on työnantajana tekemisissä verottajan, Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Eteran ja vakuutusyhtiön kanssa. Seuraavassa selvitetään, kuinka menetellään.

1. Verottajalle eli lääninverovirastolle

Työntekijältä pidätetty vero ja työnantajan sosiaaliturvamaksu (2,0 %) palkkasummasta tilitetään lääninverovirastolle tilisiirrolla "oma-aloitteiset verot", joita saa postikonttoreista, verotoimistoista useimmista pankeista sekä internetistä www.vero.fi. Vero maksetaan palkanmaksukautta seuraavan kuukauden 10. päivään mennessä. Vero-opastusta saa tarvittaessa verotoimistosta.

Työntekijälle toimitetaan ennakonpidätystodistus. Siihen merkitään palkan ja ennakonpidätyksen lisäksi myös työntekijältä pidätetty eläkemaksu ja työttömyysvakuutusmaksu. Ohjeet löytyvät verotilisiirron ja ennakonpidätystodistuksen kääntöpuolelta.

2. Työeläkevakuutusyhtiölle

Työntekijän työeläkemaksu (TyEL) maksetaan työeläkevakuutusyhtiölle esimerkiksi Keskinäiselle Eläkevakuutusyhtiö Eteralle.

Eläkemaksu 22,4 % palkkasummasta maksetaan viimeistään palkanmaksua seuraavan kuukauden 20. päivänä. Maksut voi maksaa esim. Eteran Renkipalvelua käyttäen internetin kautta tai puhelinlaskutuksen kautta puh. 010 553 3032. Vakuuttamisen voi hoitaa myös postikonttoreista saatavilla lomakkeilla.

3. Vakuutusyhtiölle

Työn alkaessa pienrakennuttaja käy vakuutusyhtiön konttorissa sopimassa tapaturmavakuutuksesta.

Lakisääteisen tapaturmavakuutusmaksun määrittää vakuutusyhtiö maksuperusteidensa mukaisesti.

Vakuutusyhtiöön maksetaan myös työnantajan ja työntekijän työttömyysvakuutusmaksut, jotka laskeetaan arvioidusta palkkasummasta. Muutaman kymppin ryhmähenkivakuutus kannattaa myös ottaa.

Vakuutukset maksetaan, jos työntekijöitä on yhteensä yli 12 päivää kalenterivuoden aikana. Jos esimerkiksi kaksi työntekijää on 6 päivää töissä, kertyy tästä 12 päivää. Jos työpäiviä kertyy korkeintaan 12, ei vakuutusmaksuja tarvitse maksaa.

4. Myös työhallinto palvelee

Työhallinnon alainen Pientyönantajien Palvelukeskus hoitaa maksua vastaan pientyönantajien työnantajavelvoitteita. Tietoa keskukselta saa lähimmästä työvoimatoimistosta.

IV Mitä työ lopulta maksaa?

Seuraavassa esimerkkilaskelmassa esitetään pienrakentajalle aiheutuvat työkustannukset (työntekijä alle 53 v).

Arvioidaan vaikka, että ammattimiehet sopivat pienrakentajan kanssa tekemänsä rakennustyön 6.000 eurolla. Tämän sovitun palkan lisäksi tulee kustannuksia selvittäessä ottaa huomioon seuraavat asiat:

1. Palkka	6.000 €
• Lomakorvaus (työssäoloajan bruttopalkasta laskettuna) 18,5 %	1.110 €
• Erillinen palkanos ^{*)} työajan lyhennyksistä ja arkipyhistä 7,7 %	462 €
(työssäoloajan bruttopalkasta laskettuna).	

^{*)} Erillinen palkanos (7,7 %) maksetaan jokaisen säännöllisen palkanmaksun yhteydessä. Se maksetaan myös lyhennettyä työpäivää tekeville. Palkanos on eriteltävä palkkalaskelmassa. Palkanosaa ei saa sisällyttää työntekijän aika-, urakka- tai palkkiopalkkaan. Erillinen palkanos ei kerrytä lomarahaa.

YHTEENSÄ	7.572 €
josta sivukulut:	
2. Sotu-maksu 2,0 %	151,44 €
3. TyEL-maksu 18,1 %	1.370,53 €
4. Vakuutusmaksut	
- Tapaturmavakuutus 6,7%	507,32 €
- Työttömyysvakuutus 0,65 %	49,22 €
- Ryhmähenkivakuutus 0,08 % (vakuutusyhtiökohtainen)	
5. Työkalukorvaus (esim.)	50,00 €
Matkakorvaus (esim.)	300,00 €
KAIKKI YHTEENSÄ	10.200,51 €

IV Laskelma pienrakennuttajan työkustannuksista (työntekijä alle 53 v.)

Palkka _____

Erillinen palkanosa *) 7,7 %

*) Erillinen palkanosa (7,7 %) maksetaan jokaisen säännöllisen palkanmaksun yhteydessä. Se maksetaan myös lyhennettyä työpäivää tekeville. Palkanosa on eriteltävä palkkalaskelmassa. Palkanosaa ei saa sisällyttää työntekijän aika-, urakka- tai palkkiopalkkaan. Erillinen palkanosa ei kerrytä lomarahaa.

Lomaraha 18,5 % _____

PALKKA YHTEENSÄ _____

Työnantajan sivukulut

SOTU (kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksu) 2,0 % _____

TyEL-maksu 18,1 % _____

Vakuutusmaksut (arvio, mikäli yli 12 työpäivää)

- tapaturmavakuutus (tarkasta vakuutusyhtiöstä) _____

- työttömyysvakuutusmaksu 0,65% _____

- ryhmähenkivakuutusmaksu 0,08 % _____

Työkalukorvaukset (työpäivien mukaan arvio) _____

Matkakulut (työpäivien mukaan arvio) _____

KAIKKI YHTEENSÄ _____

VI Rakentajan perustavat laatutekijät

Talo kestää kauan ja pysyy korjauskelpoisena, kun rakennusvaiheessa ollaan huolellisia. Erikoisen tärkeä on syytä olla seuraavissa "piiloon jäävissä töissä", joissa tehtyjen virheiden korjaaminen on kallista. Pintatyöt voi uusia halvemmalla.

1. Perustustyöt

Perustusten kaivussyvyys suunnitellaan maaperä huomioiden. Perustukset mitataan tarkasti kohdalleen ja otetaan ristimitat. Näin saadaan betonivalut oikeille paikoilleen ja elementit paikoilleen. Hyvällä mittauksella vältetään myös ongelmat muuraustyössä.

2. Lattiat

Maavaraisen lattian pohja tehdään huolellisesti, jotta lattia ei jälkikäteen painu. Täyttösoran on oltava tarpeeksi karkeajakoista, jotta se estää veden kapillaarivirtauksen lattiaan.

Kun rakennetaan tuulettuva alapohja, on tuulettumisesta sitten pidettävä huolta. Tuulettumaton alapohjan ilmala aiheuttaa nopeasti ummehtumista ja homehtumista. Puutavara lahoaa pian. Erytistä huolta vaatii myös kosteuden ja lämmöneristeiden asennus alapohjaan.

3. Runkotyöt

Seinärungon alajuoksu on eristettävä kosteudelta hyvin, jottei se lahoa ajanmittaan.

Hyvä talo tulee hyvällä lämmöneristyksellä. Villojen on oltava kuivia eikä eristyslevyjen väliin saa jättää avosauvoja. Eristettä ei saa myöskään sulloa liian tiiviiksi. Tuulensuojaus on tehtävä ammattimaisen huolellisesti ehyillä levyillä ja avosauvoja ei jätetä.

Nurkkia tehtäessä vielä terästetään katsetta. Höyrysulku tehdään huolellisesti, jotta rakenne pysyy kuivana. Rakenteiden tuulettumisesta huolehditaan tekemällä työ suunnitelmien mukaan ammattitaitoisesti.

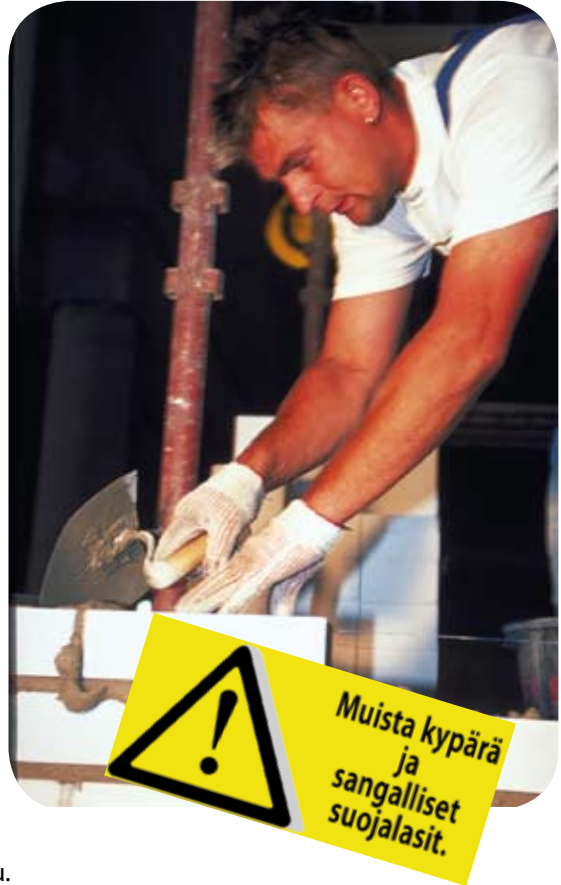
4. Muuraukset

Tehtäessä puurunkoisen talon tiiliulkovuorta, on huolehdittava siitä, että ulkoseinän tuulettuksesta tulee toimiva. Tuulensuojalevyn ja muurauksen väliin jäänyt laasti saattaa tukkia seinän tuuletusaukot ja seinä homehtuu.

Tulisijojen ja savupiipun muuraus on annettava ammattimuurarin tehtäväksi. Ammattimies tekee käyttökelpoisen takan ja muuraa savupiipun vetäväksi ja paloturvalliseksi. Muurarien yhteystietoja ja tulisijojen hinnoitteluja: www.rakennusliitto.fi
> Ohjeita pienrakennuttajille

5. Valvonta

Rakennuskohteessa on useimmissa tapauksissa oltava vastaava rakennusmestari, joka on kunnan rakennusvalvonnan hyväksymä. On tärkeää, että vastaava valvoo kiinteästi rakennustyötä ja neuvoo ammattipätevyytensä mukaisesti rakennustyössä. Vastaavan toimi työmaalla Jos alkuperäisistä piirustuksista selvítettävä vastaavan mestarin ei ole pelkästään nimellinen virka. joudutaan poikkeamaan, on asia kanssa.

VII Työpäivittäinen matkakustannusten korvaus 2009

**Työehtosopimuksen mukaiset
matkakorvaukset** ovat 1.1.2009
lähtien (asunnon ja työpaikan väli-
sen etäisyyttä säteellä mitaten):

• yli 5 km	1,62 €
• yli 10 km	2,62 €
• yli 20 km	4,71 €
• yli 30 km	6,86 €
• yli 40 km	8,45 €
• yli 50 km	10,24 €
• yli 60 km	13,46 €
• yli 70 km	15,24 €
• yli 80 km	17,31 €
• yli 90 km	19,71 €
• yli 100 km	22,10 €

Valtion matkustussäännön mukaiset korvaukset vuonna 2009

Matkakustannusten korvaus

• henkilöauto	45 snt/km
• perävaunu	7 snt/km
• asuntovaunu	11 snt/km
• koneet ja laitteet	2 snt/km
• henkilöiden kuljetus	3 snt/km/henkilö

EI NÄIN! Kuvan telineistä
puuttuu mm. kaiteet,
kaiteilla varustettu
porrasaskelmallinen
nousutie sekä tuenta.

VIII Rakennuttajan velvollisuus on huolehtia turvallisista työskentelyolosuhteista

Rakennushankkeessa on aina päätoteuttaja, joka on yleensä pääurakoitsija tai sen puuttuessa rakennuttaja.

Työturvallisuusmielessä päätoteuttajan nimeämä vastuuhenkilö vastaa pientalotyömaan turvallisuudesta.

Rakennustyössä on putoamisvaara

Rakennusalalla putoaminen aiheuttaa joka toisen vakavan tapaturman. Työntekijä putoaa tavallisimmin joko kulkutien tai työtason reuna yli, heikon tai puutteellisen rakenteen läpi tai vakaudeltaan puutteellisen rakenteen sortuessa tai kaatuessa.

Työ- ja suojatelineet

Työntekijälle on rakennettava tarpeelliset työ- ja suojatelineet kaikissa sellaisissa töissä, joita ei voida muuten tehdä turvallisesti. Jos siis rakennuksen pysyvää osaa ei voida käyttää työtasona tai jos se ei ole riittävän turvallinen, on rakennettava telineet. Telineisiin voidaan rinnastaa myös erilaiset koneelliset henkilönostolaitteet.

Suunnittele ennakolta

Rakennustyö on suunniteltava ennakolta. Tosiasiallisten vaihtoehtojen punnitseminen ja niiden huomioon ottaminen paljastaa rakennustyössä myös työsuojelulliset ongelmat. Niihin on kuitenkin yleensä helppo löytää valmiiksi mietittyjä ratkaisuja, kunhan vain tieto ongelmista saadaan riittävän ajoissa.

Turvallisuuspelisääntöjen noudattaminen kannattaa myös taloudellisesti, sillä siistillä ja turvallisella työmaalla työskentely on tehokkaampaa ja virheitä sattuu vähemmän. Pientenkin onnettomuuksien kustannukset kertautuvat myös mm. aikataulun venymisinä ja ylimääräisinä työvaiheina, puhumattakaan siitä, että joku menettäisi henkensä työmaalla turvallisuuslaininlyöntien vuoksi.

Turvallisuusasioista lisätietoja:

www.ratuke.fi

www.tyosuojelu.fi

www.tyoturva.fi

Kotitalousvähennys pähkinäkuoressa

- * Vuonna 2009 kotitalousvähennyksen yläraja on 3000 euroa.
- * Pariskunta voi saada yhteensä 6000 euron kotitalousvähennykset.
- * Kotitalousvähennyksenä voi vähentää 30 prosenttia maksetusta palkasta sekä palkan sivukulut.
- * Ennakkoperintärekisteriin kuuluvalle yrittäjälle tai yritykselle maksetuista työkorvauksista vähennyskelpoista on 60 prosenttia.
- * Kotitalousvähennyksen omavastuu on 100 euroa.
- * Vähennys tehdään jälkikäteen kyseisen vuoden verotuksessa. Siitä voi hakea myös etukäteen vähennyksen ennakonpidätykseen.
- * Vähennykseen piiriin kuuluvat muun muassa kodin ja asunnon sekä vapaa-ajan asunnon kunnossapito- ja parannustyöt.
- * Vähennyksen voi saada myös omien tai puolison vanhempien tai isovanhempien luona teetetyistä työstä.
- * Esimerkiksi vesi- ja jätevesijärjestelmiin, energiaan ja lämmitykseen, sähköistykseen sekä ilmastointiin liittyvät korjaus ja perusparan nustyöt ovat vähennyskelpoisia.

Lisätietoja kotitalousvähennyksestä: www.vero.fi

Suosithan aina kotipaikkakunnallasi toimivia, luotettavia yrittäjiä, joiden verot ja maksut ovat kunnossa.

Rakennusliiton aluetoimistojen yhteystiedot

Lahti

aluepäällikkö Esko Airaksinen, 020 774 3235, 0500 501 276

Kuopio

aluepäällikkö Juha Ruuskanen, 020 774 3045, 0500 653 336

Kajaani

aluepäällikkö Juha Kauppinen, 020 774 3295, 0500 427 830

Jyväskylä

aluepäällikkö Juhani Manninen, 020 774 3315, 0500 432 911

Kouvola

aluepäällikkö Kari Lapatto, 020 774 3335, 050 347 7999

Kemi

aluepäällikkö Heimo Lahtela, 020 774 3355, 0500 485 854

Oulu

aluepäällikkö Juha Kauppinen, 020 774 3295, 0500 427 830

Vaasa

aluepäällikkö Janne Kemppainen, 020 774 3405, 050 501 3185

Pori

aluepäällikkö Ismo Mansikka, 020 774 3425, 0500 590 346

Turku

aluepäällikkö Jouni Ruotsalainen, 020 774 3445, 050 369 9922

Helsinki

aluepäällikkö Vilppu Oikarinen, 020 774 3468, 050 383 5453

Rakennusliitto

www.rakennusliitto.fi